

Chiếc Gối Quạ

Triệu Văn Đồi

Lũ trẻ nhong nhong chúng tôi tôn thẳng Thực là sư phụ. Không phải vì nó cao hơn hẳn một cái đầu so với bạn cùng trà mà vì cái tài trèo cây bắt chim non của nó. Trong chúng tôi, đứa nào cũng đã từng quen trèo ổi, trèo cau nhưng nhìn thẳng Thực trèo lên tổ quạ chót vót trên cây gạo đầu làng thì đứa nào cũng phải nín thở. Thân cây gạo xù xì những bùi, những vú như những chiếc ầm ừ, to mấy sải tay ôm. Phần gốc xù xì còn có chỗ bám mà leo, quá lên là đoạn thân thẳng, vừa to lại nhiều gai mắt. Chỉ thẳng thực là có mẹo mới trèo lên được. Nó leo tránh thân cây bằng cách chuyển từ cành thấp lên cành cao, đu mình như một con khỉ. Ngửa mặt nhìn lên, thấy nó chỉ bé bằng đứa trẻ lên năm lên bảy thì đủ để biết tổ quạ cao đến chừng nào. Chúng tôi lắc đầu, lè lưỡi, chỉ còn biết giương mắt nhìn không chớp. Tôi là đứa yếu bóng vía thì nhắm tịt, không giám nghĩ tới điều gì mà bụng dưới cứ thon thót, mừng mừng, tưởng như chỉ khẽ nhúc nhích là có thể đá ra quần.

Đến khi thẳng Thực tụt xuống đất, chúng tôi mới thở phào rồi cùng ủa tới vây lấy nó, như thể nó là một thiên thần từ một thế giới cổ tích nào vừa đến. Một phần cũng còn háo hức muốn xem con quạ non mà thẳng Thực bắt xuống. Chờ cho nó xoa xoa những vết máu rơm rớm chỗ các vết sát trên bụng xong, cả bọn bỗng tung hứng:

- Sao mày không bắt quạ con?

Nó tỉnh bơ, ngược nhìn lên tổ quạ:

- Chúng mày ngu bỏ mẹ. Chúng mày thấy có ai nuôi quạ trong nhà bao giờ. Độc lắm. Thịt quạ thì chả ai dám ăn vì nó toàn ăn thịt người chết trôi sông đấy! Bắt làm gì.

Nghe nó nói mà thấy sờn gai ốc.

- Biết thế nào mày còn trèo?

- Tao trèo lên là để lấy cái gối quạ!

Cái gối quạ (?!).

Cả bọn ngơ ngác nhìn nhau. Chỉ mới nghe thế thôi đã lạ lùng, háo hức. Chúng tôi tròn mắt, uống lấy từng lời thẳng thực:

- Chúng mày tưởng là cái là cái gối để gối đầu chắc?

Rồi nó hạ giọng: - Chỉ có giống quạ mới biết loại cây thuốc chữa gãy xương, đập vào hôm trước, hôm sau liền hẳn. Nhanh như tụi mình gắn hai mẩu đất thó vào với nhau. Hôm nay tao lên bẻ gối một con của nó. lát nữa, quạ mẹ về thấy con nó bị gãy chân liền bay đi tìm lá thuốc đắp cho con. Ngày mai tao lên bóc lấy lá thuốc đó, gọi là gối quạ rồi lại bẻ chân con khác...Gối quạ mang về ngâm rượu, ai gãy chân, gãy tay chỉ bôi một cái là liền ngay. Thế giới này mới lắm điều kỳ lạ. Ai mách mà nó biết ? Mà thôi ! Bận tâm lắm quá gì, miễn là bây giờ nó đã mở mắt cho chúng tôi. có gọi nó là sư tổ cũng đáng. nghe thẳng Thực nói, cái khoái say mê luyện cho sáo đá, chào mào non của tôi bấy lâu bây giờ trở nên hết sức tầm thường, dễ ợt. Ngoài cái chuyện vặt là nhử cho chúng đi theo lúc đói hay huyết một tiếng sáo là nó bay lên, đậu vào bàn tay chìa ra hoặc cứ đứng trên vai để chúng tôi điều khiển khắp xóm...

...Tôi cũng thử tài trèo lên tổ quạ và, khi cái tổ quạ đã ở ngay trước mắt, tôi giơ tay thò vào bên trong tổ. Một cảm giác nôn nao khi chạm vào những chiếc lông tơ mới nhú của những chú quạ non ấm nóng, cựa khê trong lòng bàn tay. Tôi vuốt nhẹ như để tận hưởng cái cảm giác say mê, hồi hộp lúc trèo lên. Hình

như có một cái đầu quạ ngóc lên. tôi nghe rõ tiếng phì phì, hơi gió phả vào lòng tay rờn rợn. Cái đầu quạ ngóc mãi vòng lấy cổ tay tôi. Khi cái cảm giác khô, ráp thay cho cái mềm mượt của lông chim làm toàn thân tôi ớn lạnh...Quần vòng cổ tay tôi là con rắn hổ mang đang bành hai bên cổ, cái lưỡi đen nhúc nhịt vào rồi lại thò ra, ngo ngoe, ngoáy tí như con giun lúc bị lưỡi cuốc cắt làm đôi...Tôi hét toáng lên. vội rút tay, vùng mạnh cố thoát khỏi vòng quần của con hổ mang một cách tuyệt vọng... rồi tôi chơi vơi, hun hút trong cảm giác đang rơi.

...Tôi ngồi nhòm dậy, chân tay vẫn còn run lẩy bẩy. Minh mảy sấm sắp mờ hôi. Đêm ấy giấc mơ cứ lặp đi lặp lại, vừa khao khát vừa khiếp sợ. Khi thì tôi bị quạ mẹ nhào vào quất cánh vào mặt, đôi móng sắc và chiếc mỏ nhọn của nó dứt từng miếng thịt trên ngực tôi như ăn một xác người chết trôi sông. Khi thì tôi bắt chiếc thằng Thực chườn cạnh thì bị chuột rút. Con mơ nào tôi cũng ngã lộn cổ. Những con mơ ấy bảo cho tôi biết: Chiếc gối quạ không dành để cho tôi và cho đến gần sáng tôi mới thêm thiếp ngủ.

xxx

Tiếng quạ kêu chao chát, giận dữ. Những con quạ lẫn xả vào tôi cào, cắn vì đã trèo lên phá hoại cuộc sống bình yên của chúng. Tiếng con Mực có hai mắt giả như hai cái đốm trắng quen thuộc của tôi sủa văng tai làm tôi thức giấc. Những tia nắng nửa buổi xuyên vào lỗ mũi. Chối mắt. tôi chạy ra vườn sau, từ trên ngọn cây xoan con quạ nhào xuống vườn. Con mực xò ra. Con quạ lại nhao lên, nó ngó nghiêng trong tiếng học tức tối của con mực khi có kẻ giám xông xuống vườn nhà. Cái lãnh thổ mà tôi đã giao cho nó trông coi, báo động mỗi khi có kẻ vào bứt trộm hoa quả. tôi ngờ rằng quạ đang bắt gà con. Tôi ngăn người khi nhìn thấy dưới tán lá xoài rộng của những cây chuối xứ, trên lớp lá mực là một chú quạ non chưa mở mắt đang quờ quạng đôi cánh với những chiếc lông ống xanh đen sắp nhú ra khỏi lớp da đỏ hồng.

Hơn cả bắt được vàng, tôi đem chú quạ vào nhà, sau khi dùng rơm vò nát lót xuống dưới đáy chiếc rựa, tôi treo lên cẩn thận để tránh mèo rồi phóng thẳng sang nhà thằng Thực thông báo một tin mà tôi chắc thằng Thực phải sững sờ...

Tôi nhìn thẳng thực vênh mặt: - Mày mở ra coi !

Thằng Thực quỳ hai gối xuống đất, cời nút lạt buộc hom rựa. Khi chú quạ non như đứa trẻ sơ sinh run rẩy, quờ quạng trên nền đất, thằng Thực nheo mắt nhìn tôi từ đầu đến chân. cái nhìn của nó như muốn đốt cháy, đập vỡ sự vênh vang, tung tưng của tôi. giọng nó lạnh lùng: - Mày bắt được ở đâu? Ngỡ mày mà trèo lên được tổ quạ thì chỉ có bỏ xác ngoài gốc gạo. và, nó xác nhận đúng con quạ hôm qua nó vừa bẻ gối.

Tôi đã chết hụt mấy lần trong con mơ thằng thốt đêm qua, giờ nghĩ lại vẫn còn ớn đến tận cổ. Tôi đành phải thành thật kể hết vì biết không thể lừa được nó.

- Lẽ ra tao phải mang cước buộc vào chân nó. giống quạ khôn lắm, nó thấy có hơi người nên vội rời tổ, tha con đi chỗ khác. cũng may lại rơi vào vườn chuối nhà mày.

Tôi và nó lại làm một cái tổ giả trên ngọn xoan rồi đặt chú quạ non đã buộc sợi cước ở chân, phòng quạ mẹ lại tha con đi mất. Con quạ mẹ nhào đến, nhưng nghe tiếng học của con Mực lại bay lên. Thằng Thực bảo tôi: - mày không quát chó thì hỏng hết việc. Sau tiếng quát con Mực lủi vào nhà, được một lát nó lại nhào ra, lại học lên tức tối làm quạ mẹ vội bay đi. cái sù, tôi tung cú đá khiến con Mực lộn một vòng, kêu ăng ăng rồi cúp đuôi chuồn thẳng. dường như biết gặp phải một kỳ phùng địch thủ là con Mực, sau lần ấy quạ mẹ không đến nữa. chúng tôi mong đồ cả mắt, kiên trì đợi đến ngày thứ ba thì nổi thất vọng vì không bao giờ có chiếc gối quạ tràn ngập trong tôi. Con Mực như biết lỗi của mình, cả ngày chỉ cúp đuôi nằm dưới gầm giường không giám ho he.

Những ngày sau đó, nhìn con quạ non lét lét, một bên chân chìa ngoắt ra phía ngoài thằng Thực bỗng khóc hu hu. Tôi tưởng nó tiếc chiếc gối quạ. tôi còn xót xa hơn nhiều bởi nếu không có con Mực làm hỏng việc, thì chiếc gối quạ đã ở ngọn xoan, muốn lấy lúc nào mà chẳng được. Thế mà lại tuột mất. Thực

đưa ống tay áo quạt ngang, hai mắt đoe hoe, giọng như mếu máo: - Tại tao. Mà trông nó tội nghiệp chưa !

Thì ra thằng Thực khóc vì thương con quạ non với bên chân bị nó bẻ gãy. Cứ tưởng nó lý lợm, ai ngờ trước một sinh linh bé bỏng và tội nghiệp lại dễ mềm lòng và mau nước mắt đến thế. Trẻ con ở quê dừa nào chẳng thích mò mẫm cua cá, trèo bắt chim cò. Nhưng bắt chim non về là để được săn sóc, chăm nuôi chứ đâu phải để hàng ngày nhìn ngắm thấy cảnh đau lòng này. Mỗi khi di chuyển, con quạ non phải lết lê, bậm chiếc mỏ có hai mép vàng như kén tằm xuống đất, rồi cong cổ mà rướn thay cho một bên chân gãy như con sâu đo. Đôi mắt màu tro non nớt và tội nghiệp mới mở của con quạ ngược nhìn thằng Thực rồi lại nhìn tôi như oán hận. Cảm giác như mình cũng can dự bởi sự hiếu kỳ, tình nghịch lan truyền từ thằng Thực sang tôi. tuy biết lỗi mà cả hai đứa chưa biết cách nào chuộc lỗi.

xxx

Thực không không, cả nhấc bước lên thêm với nụ cười phô cả hàm lợi dưới đã rụng hết răng cửa:

Thực gọi tôi bằng ông thay cho cháu nội: - Thành cu Cò bảo ông đến chơi. Mưa to quá! Sống mũi tôi bỗng thấy cay xè. Thực già đi nhanh quá. Mới ngoài năm mươi mà trông Thực hom hèm như một ông lão bảy, tám mươi bệnh tật. Trong chiếc áo mưa màu đen và bước chân cả nhấc của Thực, hình ảnh chú quạ ngày xưa bỗng lại hiện về trong một chiều mưa xa xót.

...Ngày ấy, chúng tôi đặt tên cho con quạ là Côi, nó coi như không còn cha mẹ, mồ côi và phải ở với chúng tôi. Tôi đỡ lớp tám phải lên học trường huyện. Con Côi đành để Thực nuôi. tôi cứ ngóng cho chóng đến chiều thứ bảy để được về nhà và để được đến nhà thực, chơi với nó và được nhìn con Côi tội nghiệp. Tôi vui sướng nhìn con Côi phồng phao trong bộ áo choàng tu sĩ đen nhúc, và mỗi khi thằng Thực lên tiếng gọi: - Côi ơi ! lại nghe nó đáp lại: - Thực ơi ! Côi đói. Thực ơi ! Côi đói.

Ngày tôi vào đại học cũng là ngày Thực lên đường nhập ngũ. Cuộc chia tay bộ ba ngày ấy thật cảm động. Dưới gốc gạo đầu làng, chúng tôi làm một cuộc chia ly. Tôi gắn vào bên chân què của Côi chiếc lục lạc bé như quả xoan non bằng bạc. Đó là chiếc lục lạc trong bộ vòng chân mà mẹ tôi đã đeo cho tôi từ ngày còn chập chững. dường như biết trước được cuộc chia ly và ngày tái ngộ, con Côi bình thản vươn mình, sải cánh lướt lên chót vót cành gạo rồi hướng về phương nam bay mãi miết. Chúng tôi quặn lòng nhìn hút theo cái chấm đen nhỏ xíu rồi mất hẳn nơi cuối trời.

...Thực mở nắp giỏ tích rót nước mời tôi. Dễ cũng đã lâu ngày mới gặp, nhất là với một “ông vua chuyện” như Thực thì không thể nào dứt nổi. Khuôn mặt vốn đã khắc khổ của Thực bỗng dài ra, không dấu nổi thất vọng khi nghe tôi hỏi thăm về số bạn cũ đã lâu không gặp.

- Cánh thẳng Dũng cậ, Hải ba toác, Lợi bản có về đây chơi. Nhưng cũng đã lâu lắm rồi. Nghĩ cũng buồn. Tưởng chúng nó đi nghiên cứu sinh ở Liên Xô về thế nào mà đến đây chơi, toàn thấy nói chuyện cách chèn, dẫu xà phòng bảy hai trong kiện hàng thế nào. Còn Hải toác thì bỏ lô ba loa, cứ như thể nó sang bên đó chỉ độc có một việc là đi chơi gái không bằng. Mờ miệng là khen con gái Tây ngực nở, mông to ...Hoá ra những năm nhiều người lẫn lộn ở chiến trường, vào sống ra chết thì những thằng bạn của óc của mình lại rẽ sang một hướng khác. Chúng nó có mời mình tới chơi. Nhưng ông bảo đến mà làm gì. Chuyện của chúng nó mình không hiểu. Chuyện của những người lính như mình nó lại càng không hiểu và từ bấy đến giờ, chúng nó cũng biệt tích luôn.

Cũng may mà tôi chưa nói một câu gì đó cốt để an ủi Thực, sợ anh vì chuyện này mà tiêu cực, tự ty hay mất đi một cái nhìn độ lượng với bạn bè. Gì thì trong lũ trẻ nhòng nhòng chúng tôi ngày trước, Thực là người phải chịu thiệt thòi hơn cả về những vết thương và tình trạng sức khoẻ hiện nay... Thực vốn có lòng tự trọng rất cao, tuy ít quảng giao nhưng đã chơi với ai thì sống chết cũng không thay đổi.

- Trong chiến tranh có vô vàn những câu chuyện về người lính, có những chuyện chỉ người lính với nhau mới hiểu được, lại có những chuyện lại chỉ bản thân người lính trong cuộc mới hiểu nổi. Ông có biết là mình mang được gáo về là nhờ ai không?

.....

Mình theo Quân đoàn III sang giải phóng Cam Pu Chia thoát khỏi hoạ diệt chủng. Từ rừng Xa Mát của Tây Ninh sang Con Chai Mía, Con Chréch của tỉnh Công Pông Chàm đã thấy bầu trời đen những bóng quạ, không gian lờm lờm mùi xác chết thối rữa. những ngày tháng chiến đấu gian khổ ấy là những ngày luôn luôn cận kề bên cái chết. Nhiều đêm hành quân buồn ngủ đến nỗi vừa dừng chân, chưa kịp tháo ba lô đã lăn ra ngủ. Rạng sáng tỉnh dậy mới thấy ngay bên cạnh là mấy cái xác người chết vì bị đập vỡ sọ. Tụi mình qua Công Pông Thom, Xiêm Riệp rồi xuống Bát Đom Boong. Mình bị trọng thương trong một lần đi trinh sát. Nằm bất động, mê man giữa một cánh đồng đầy cỏ dại và lau lách. Những vết thương vẫn rỉ máu và đã bốc mùi. Khi hôn mê, lúc chợt tỉnh trong quần quai đau đớn, mình thấy có con quạ đang rút từng thớ thịt trên đầu gối. Không có cảm giác đau, chỉ thấy tê dại và mình như cảm thấy đầu gối mình đang bị bóc trơ ra, lòi cả xương bánh chè trắng hếu. Khi cái chết đang đến gần, người ta thường nói những lời trăng trối, mình chỉ nhớ nhóm trinh sát đã lần lượt hy sinh, mình là người cuối cùng chuyển những tin tức quan trọng qua bộ đàm về chỉ huy sở. Những vết thương bây giờ như không còn tồn tại trên thân thể. Mình thấy người nhẹ bẫng, hoàn toàn tỉnh táo và đang bay lơ lửng giữa bầu trời trong veo, cùng những đám mây bám theo nhau rong ruổi, lang thang trên cánh đồng trời xanh thẳm. Gió lao xao.

Mình nghe rõ cả tiếng những lá cỏ tranh cựa vào nhau sắc rợn.

Mình bỗng nhớ về quê hương, nhớ về tuổi thơ bùn đất và những đứa bạn... Rồi trong lúc mê man, mình lại được khoác ba lô trở về nhà. Mới rẽ vào ngõ cụt tần, từ trong sân, Con Côi là người đầu tiên vừa chạy, vừa bay ra đón ngõ.

Mình mừng quá, gọi rồi gọi rít:

- Côi ơi! Côi ơi...

- Côi ơi! Côi ơi...

Ông biết không, trong nỗi cô đơn khủng khiếp khi hấp hối, mình nghe tiếng người khẽ gọi: - Thực ơi ! Côi ơi.

- Thực ơi ! Côi ơi.

Tiếng gọi thật dịu dàng, âu yếm và có phần nũng nịu. Cùng với tiếng người giữa chốn hoang vu, tan tác nơi chiến địa thì thoảng lại dội lên tiếng lanh canh, leng keng như tiếng lục lạc lúc gần lúc xa.

...Mình đang đứng ở sân nhà. Con Côi há miệng, gật đầu kêu: - Thực ơi! Côi ơi. – Thực ơi ! Côi ơi. Mình lùi lại, con Côi nhảy theo những bước ngắn, mỗi bước nhảy của nó, tiếng lục lạc lại lanh canh, leng keng trong veo như màu nắng quê mỗi sớm.

Chính những âm thanh của tiếng gọi con người và tiếng lục lạc đã giúp mình tỉnh lại, thoát khỏi mê lộ dẫn vào cõi chết. Con Côi đang đứng trên ngực mình. Đảo mắt nhìn xuống, mình nhìn rõ chiếc lục lạc sáng lên trong ánh bạc.

Ba bốn con quạ đen đánh hơi thấy mùi xác chết xà xuống. Chúng định ninh sẽ được một bữa no nê. Bất ngờ, con Côi vỗ cánh, vụt lên lao vào những con quạ. Bị đòn tấn công bất ngờ, những con quạ vội bay lên. Mùi thịt rữa và mùi máu tanh tanh và cái điều lếp kẹp như thúc dục, khơi dậy bản năng hung hãn, lũ quạ lại nhào xuống quyết chiến tranh ăn. Cuộc hỗn chiến kéo dài với những tiếng kêu ghê rợn, vang lên inh ỏi cả một quãng đồng rộng. Con Côi quạt cánh, mổ những đường dao bén, hiểm khiến lũ quạ dạt ra không dám đến gần. Khi nắng tắt, những con quạ kia đã không đủ kiên nhẫn, vội bỏ đi trong lúc con Côi mình mẩy mang đầy thương tích, đứng chết trong tư thế phòng vệ. Nó đã đem mạng mình bảo vệ người chủ cũ. Đôi mắt có nhãn tâm với vành vàng lửa trần trần của nó như vẫn nhớ thương về khoảng trời cổ quốc.

Rạng sáng ngày thứ ba thì mình tỉnh hẳn. Trên đầu gối máu đã khô đen. Có một lớp thuốc lá xanh nâu xanh như cao dán phủ kín các vết thương. Mình bỗng trào nước mắt khi chợt hiểu rằng chính con Côi đã đắp cho mình chiếc gối quạ.

.....Thực lấy khăn chấm khô hai dòng lệ từ hai hố mắt trũng sâu. Giọng anh nghẹn ngào, khản đặc:

- Mình đã nhờ anh em trong Sư đoàn khi tìm thấy mình hãy chôn cất con Côi như chôn cất một người bạn nặng lòng ân nghĩa.

xxx

Đi đã nhiều nơi, đã nghe, đọc nhiều chuyện lạ. Giờ gặp nhau, tôi vẫn thấy Thực xứng đáng là sư tổ như ngày nào. Phải nói là Thực có tài kể chuyện. Ngày trước, tôi há mồm, tròn mắt nghe về những tập tính và khả năng kỳ diệu của những loài chim thì bây giờ, cũng vẫn là Thực, câu chuyện của anh thực sự đã ám ảnh tôi.

Tôi hiểu anh đâu là một thương binh nặng nhưng vẫn sống rất lạc quan qua câu chuyện kể có phần nặng chất Liêu Trai.

...

Thực mở tủ đặt trước mặt tôi chiếc hộp đựng tám Huy chương Chiến sỹ vẻ vang. Tay Thực run run, hình như anh vẫn còn xúc động khi nhớ về những ngày trên đất bạn.

- Ông cứ mở ra xem!

Trên nền nhung đỏ, bên tám Huy chương, chiếc lục lạc bé như quả xoan non ngồi lên ánh bạc.

Tôi lắc nhẹ chiếc lục lạc. Những âm thanh lanh canh, leng keng trong veo đưa tôi trở về những ngày xưa thơ trẻ, lang thang trong niềm vui chim chóc. Rồi, từ trong sâu thẳm, nơi cất giữ những kỷ niệm thiếu thời bỗng vang lên tiếng gọi:

- Côi ơi! ■